

THE גמרא AS A HISTORICAL AND SOCIOLOGICAL RECORD

Before completing out study of קריאת שמע let us review a סוגיא which contains some evidence that the סדר התפילות evolved while also providing us with a glimpse at Jewish life during the period of the גמרא.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז' – עמ' א' – משנה. האומנין קורין בראש האילן ובראש הנדבך, מה שאינן רשאים לעשות כן בתפלה². . . גמרא. תנו רבנן: האומנין קורין בראש האילן ובראש הנדבך, ומתפללין בראש הזית ובראש התאנה³, ושאר כל האילנות יורדים למטה ומתפללין. ובעל הבית בין כך ובין כך יורד למטה ומתפלל, לפי שאין דעתו מיושבת עליו. רמי ליה רב מרי ברה דבת שמואל לרבא, תנן: האומנין קורין בראש האילן ובראש הנדבך, אלמא: לא בעי כוונה; ורמינהי: הקורא את שמע צריך שיכוין את לבו, שנאמר: שמע ישראל, ולהלן הוא אומר: (דברים כ"ז) הסכת ושמע ישראל; מה להלן בהסכת אף כאן בהסכת! אשתיק. אמר ליה: מידי שמיע לך בהא? אמר ליה: הכי אמר רב ששת: והוא שבטלין ממלאכתן וקורין. והתניא, בית הלל אומרים: עוסקים במלאכתן וקורין! לא קשיא: הא בפרק ראשון, הא בפרק שני. תנו רבנן: הפועלים שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית קורין קריאת שמע ומברכין לפניו ולאחריה, ואוכלין פתן ומברכין לפניו ולאחריה; ומתפללין תפלה של שמונה עשרה אבל אין יורדין לפני התיבה⁴ ואין נושאים כפיהם. והתניא: מעין שמונה עשרה! – אמר רב ששת, לא קשיא: הא – רבן גמליאל, הא רבי יהושע⁵. – אי רבי יהושע, מאי איריא פועלים, אפילו כל אדם נמי! – אלא, אידי ואידי רבן גמליאל, ולא קשיא: כאן – בעושין בשכרן⁶, כאן – בעושין בסעודתן⁷. והתניא: הפועלים שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית קורין קריאת שמע ומתפללין, ואוכלין פתן ואין מברכים לפניו, אבל מברכין לאחריה שתיים; כיצד? ברכה ראשונה כתקונה; שניה, פותח בברכת הארץ וכוללין בונה ירושלים בברכת הארץ; במה דברים אמורים בעושין בשכרן,

1. רש"י-האומנין – שהם עוסקים במלאכתן בראש האילן או בראש הנדבך והגיע זמן קריאת שמע קורין לשם מיד.
2. רש"י-מה שאינן רשאים לעשות כן בתפלה – דצלותא רחמי היא ובעי כוונה הלכך אין מתפללין בראש האילן ובראש הנדבך, דמסתפי דילמא נפלי, דאין יכולין לעמוד שם אלא על ידי הדחק ומחמת בעתותא לא מצי מכווני.
3. רש"י-ומתפללין בראש הזית ובראש התאנה – בזמן שעוסקין בהן, מפני שענפיהם מרובים ויכולין לעמוד שם שלא בדוחק, ואין שם פחד ליפול לפיכך מתפללין בראשם, אבל בשאר אילנות – אין מתפללין.
4. רש"י-אבל אין יורדין לפני התיבה – אינן רשאים ליבטל ממלאכתן ולירד לפני התיבה לעשות שליח צבור, שיש שם בטול מלאכה יותר מדאי.
5. רש"י-הא רבן גמליאל הא רבי יהושע – דתנן בפרק תפלת השחר (דף כ"ה, ב'): רבן גמליאל אומר בכל יום ויום מתפלל אדם שמונה עשרה ברכות, רבי יהושע אומר מעין שמונה עשרה.
6. רש"י-עושין בשכרן – שנוטלין שכר פעולתן לבד סעודתן – צריכין למהר המלאכה ומתפללין מעין שמונה עשרה.
7. רש"י-אבל עושין בסעודתן – בשביל האכילה לבדה – מתפללין שמונה עשרה.

אבל עושיין בסעודתן או שהיה בעל הבית מיסב עמהן, מברכין כתיקונה.

Let us enumerate what we learn from this סוגיא:

1. When it comes to **קריאת שמע** which is a **מצוה מדאורייתא** and involves the obligation of **קבלת עול מלכות שמים**, it can be performed among the branches and leaves of a tree even though it is a workplace. It appears as if the **רבנו של עולם** is willing to waive His **כבוד** so as not to interfere with Man's need to work. However when it comes to **שמונה עשרה** which benefits Man and is the outlet by which Man makes requests from the **רבנו של עולם**, Man must make his requests in a place where Man will not be distracted and can properly concentrate on his requests.
2. Notice that in the **משנה** which was authored before the **גמרא**, the **משנה** only mentions that the workers recite **קריאת שמע**. No mention is made of **ברכות קריאת שמע** or **סמיכת גאולה לתפלה**. It is only in the **ברייתא** that we learn for the first time that the workers recite the **ברכות קריאת שמע**. It would appear that at the time of this **משנה**, there was still no requirement that a person recite **ברכות** before and after **קריאת שמע** nor was there a requirement to be **סומך גאולה לתפלה**.
3. Notice how **הז"ל** took into consideration the mindset of the workers and the owner of the trees. The workers were required to come down from some types of trees in order to recite **שמונה עשרה** because if they stayed in those trees their concentration would be disrupted because of their fear of falling. The owner of the orchard was required to come down from all types of trees because the mind of an owner is always unsettled while he stands in the trees.
4. Notice how **הז"ל** were concerned that the obligation to recite **שמונה עשרה** not interrupt the workers employment for too long a period. As a result, the workers were not permitted to act as prayer leaders and were required to recite the abbreviated form of **קריאת שמע**.
5. Pay attention to the length of the workday. It began before sunrise. Notice also the two types of workers; one type of worker was paid a wage; the other was paid by being provided his meals. It makes one realize the challenges that Jews faced in the work world for most of their history and prior to the labor reforms of the 1900's.
6. Notice that in order to save time, the workers were not required to make a **ברכה** before they ate (a **רבנן** requirement) and were only required to make two **ברכות** (the second and third **ברכות** were combined) of **ברכת המזון** after eating (a **דאורייתא**).
7. Notice how there was no mention of donning **טלית ותפילין** before reciting **קריאת שמע**.

TRANSLATION OF SOURCES

'א-עמ' מISHNAH. Workmen⁸ may recite the Shema on the top of a tree or the top of a scaffolding, a thing they are not allowed to do in the case of the Tefillah⁹.

GEMARA. Our Rabbis taught: Workmen may recite the Shema on the top of a tree or on the top of a scaffolding, and they may say the Tefillah, on the top of an olive tree and the top of a fig tree¹⁰, but from all other trees they must come down to the ground before saying the Tefillah, and the employer must in any case come down before saying the Tefillah, the reason in all cases being that their mind is not clear. Rabbi Mari the son of the daughter of Samuel pointed out to Rab a contradiction. We have learnt, he said: Workmen may recite the Shema on the top of a tree or the top of a scaffolding, which would show that the recital does not require kavanah. Contrast with this: When one recites the Shema', it is incumbent that he should concentrate his attention on it, since it says, 'Hear, O Israel', and in another place it says, Pay attention and hear, O Israel, showing that just as in the latter, 'hearing' must be accompanied by attention, so here it must be accompanied by attention. Rav gave no reply. Then he said to him: Have you heard any statement on this point? He replied: Thus said Rabbi Shesheth: This is the case only if they stop from their work to recite. But it has been taught: Beth Hillel say that they may go on with their work while reciting? There is no contradiction. The former statement refers to the first section of the Shema, the latter to the second section of the Shema.

Our Rabbis taught: Laborers working for an employer recite the Shema' and say blessings before it and after it and eat their food and say blessings before eating and after eating and say the tefillah of eighteen benedictions, but they do not go down before the ark¹¹ nor do they raise their hands to give the priestly benediction. But it has been taught: They say a group of eighteen benedictions? Said Rabbi Shesheth: There is no contradiction: one statement gives the view of Rabbi Gamaliel, the other of Rabbi Joshua¹². But if Rabbi Joshua is the authority, why does it say 'laborers'? The same applies to anyone! In fact, both statements represent the view of Rabbi . Gamaliel, and still

-
8. Rashi- They work within the tops of trees or on the top of scaffolding. When the time to recite Kriyat Shema arrives they recite Kriyat Shema immediately.
 9. Rashi-Shmona Esrei is a request for help which requires concentration. As a result, the workers should not recite Shmona Esrei on the top of trees or scaffolding because they are worried that they may fall because they only remain firmly in the trees with effort. Because of worry they will not concentrate.
 10. Rashi-While working in olive or fig trees they may remain within them to recite Shmona Esrei because those trees have many branches and the workers can stand with them with no concern that they may fall. As concerns other types of trees, they may not remain within them while reciting Shmona Esrei.
 11. Rashi-The workers are not permitted to waste work time in order to go before the ark and act as prayer leader because the loss of work time is too great.
 12. We learned in Brachot Daf 28:2-Rabbi Gamliel says that each day a person recites the complete Shmona Esrei. Rabbi Joshua says: a person recites an abbreviated version of Shmona Esrei.

there is no contradiction: one refers to laborers working for a wage¹³, and the other to those working for their keep¹⁴; and so it has been taught: Laborers working for an employer recite the Shema' and say the tefillah and eat their food without saying a blessing before it, but they say two blessings after it, namely, he says the first blessing right through and the second blessing he begins with the blessing for the land, including 'who builds Jerusalem' in the blessing for the land. When does this hold good? For those who work for a wage. But those who work for their keep or who eat in the company of the employer say the grace right through.

13. Rashi-They are paid wages based on the length of time they work in addition to being fed. They must complete their work as quickly as possible and so they only recite the abbreviated version of Shmona Esrei.

14. Rashi-These workers work are paid by being providing only food. As a result, they have time to recite the complete Shmona Esrei